

Хроника Currents Actualités

EURETHNO у 2008.

EURETHNO – федерација европских мрежа науке и технике у служби културне баштине – Мрежа научне и техничке сарадње у етнологији и историји Европе Савета Европе и Универзитет у Калабрији организовали су у Калабрији од 6-8. септембра 2008. године научни скуп *Les rites de la semaine pascale, mort et résurrection*.

Током двадесет година постојања ове мреже компаративно се проучавају празници и ритуали. Овај скуп посвећен је ритуалима свете недеље, смрти и ускрснућу и другим ритуалима који не припадају Светој недељи. Указано је на промене и политизацију неких ритуала.

Домаћин овог добро организованог скупа, који је одржан у малом селу La Melia у околини Valelonge у калабријским планинама, био је угледни професор Вито Тети и др Алфонсина Белио "национална антена" у мрежи EUROETHNO из Италије. Домаћини су упознали учеснике скупа с културним особеностима регије Вибо Валенсија у Калабрији. Учесници скупа из Француске, Италије, Шпаније, Србије, Финске, Бугарске, Мађарске, Румуније, Кипра и Пољске имали су ретку прилику да присуствују ритуалима који прате Свету недељу.

Научна саопштења с овог скупа биће објављена током 2009. године у углед-

ној едицији Етнологија Европе у издању издавачке куће Арматан уз ангажовање антрополога Жоселин Боне, професорке из Монпелијеа, оснивача ове Мреже и др Лорана Себастијена Фурнијеа, секретара Мреже. Један од прилога биће и мој рад саопштен на овом скупу: *La signification des rites masques avant Pâques en Serbie*.

Сенка Ковач

Prevazilaženje "Evropskog nasleđa": Osloбаđanje etnološke imaginacije – Izveštaj sa IX kongresa SIEF-a (16-19. juni, Deri/ Londonderi, Velika Britanija).

Međunarodno društvo za etnologiju i folklor (Societe International d'Etnologie ae de Folklore – SIEF) osnovano je 1964. godine, kao naslednik Međunarodne komisije za narodne umetnosti i tradicije (CIAP), koja je bila ustanovljena još 1929. godine. Organizacija je i po članstvu i po problemima kojima se bavi orijentisana prvenstveno, mada svakako ne isključivo, na proučavanje etnologije i folkloru u Evropi.

SIEF svoje velike međunarodne kongrese održava svakih 3-5 godina. Prethodni kongres održan je 2004. u Marseju. Ove godine, od 16. do 19. juna, održan je u Deriju/Londonderiju (Severna Irska, Velika Britanija) IX SIEF-ov kongres pod naslovom *Transcending "European Heri-*

tages": *Liberating the Ethnological Imagination*. Lokalni organizatori su bili Alsterski univerzitet (University of Ulster) i Akademija za irsko kulturno nasleđe (Academy for Irish Cultural Heritages).

Kongres je otvorio Peter Jan Margri (Meertens Institute, Amsredam), uvodnim predavanjem "Memorializing Europe: The reframing of an Undefinable Continent". Govoreći o neuspehu projekta pan-evropskog identiteta, koji je do pre nekoliko godina bio visoko postavljeni cilj u odgovarajućim krugovima EU političara, Margri smatra da se taj projekat pretvorio u nešto manje ambiciozan projekat stvaranja zajedničkog evropskog kulturnog nasleđa, za koji će, po njegovom mišljenju, takođe biti potrebna značajna ideološka podrška. Margri zatim izlaže primere iz savremene prakse evropskog kulturnog pamćenja.

U prvoj plenarnoj sesiji predavanja su održali Šeron Mekdonald s Univerziteta u Mančesteru (Museum Europe: Negotiating Heritage) i Wolfgang Kašuba s Berlinskog univerziteta. (Cultural Heritage: Lessons in patriotism and populism?), takođe varirajući temu (ne)mogućnosti da se odredi ili utvrdi korpus pozitivnog evropskog identiteta. I sledeća dva radna dana imala su svoje "uvodničare" na plenarnim sesijama – Gulnaru Aitpaevu iz Aiginskog Kulturno-istraživačkog centra iz Kirgistanu (Kyrgyzchlykyk: Searching new paradigms for ancient practices), Pertija Antonena sa Helsinškog univerziteta (Tradition and Heritage in Ethnological Practice and Theory) i Helenu Vulf sa Univerziteta u Štokholmu (Performing Fiction: The Reality of Careering Among Contemporary Irish Writers).

Prvi dan bio je posvećen pitanjima kulturnog nasleđa u Evropi (European heritages). Na panelima su uglavnom tretirani problemi kulturne politike, kulturne reprezentacije i evropskog identiteta, kao i

problemi interkulture komunikacije, ali su neki paneli tematski takođe bili lokalizovani u oblast keltskog, irskog i/ili Britanskog kulturnog nasleđa, s obzirom da mesto na kome se Konferencija odvijala i relativno veću participaciju etnologa/antropologa iz okruženja.

Drugi dan je bio posvećen prevazilaženju problema teorije i prakse (Transcending Theories and Practices), a udarni paneli bavili su se pitanjima saznanja u etnologiji, pitanjima granica etnologije i drugih nauka, odnosa etnologije i javne sfere, kao i pitanjima dijaspore, kulturnih granca, ali i odnosom prethodnih etnografskih tradicija i socijalne i kulturne antropologije posle pada gvozdene zavese u Istočnoj Evropi i td. Jedan panel je bio posebno posvećen etnološkim proučavanjima imaginacije (Imagination at work).

Trećeg dana diskutovalo se o mogućnostima ostvarivanja "etnološke imaginacije" (Performing the Ethnological Imagination), a najposećeniji paneli bavili su se ritualima godišnjeg obrednog ciklusa i narodnom religijom, odnosno alternativnim religijskim praksama. Takođe su zanimljivi paneli posvećeni kulinarskim tradicijama, ludičkim aspektima kulture, ali i problemima etniciteta i identiteta, rodnog identiteta u ruralnom prostoru, kao i nekim teorijskim pitanjima (European Ethnology and Performance theory, na primer).

Rad Kongresa se odvijao kroz ukupno 45 panela i 15 radionica, a u jednoj od sala organizovane su i poster-prezentacije. Bilo je najavljeno oko 350 učesnika, ipak, utisak je da je na Kongres zaista stigao znatno manji broj.

Na IX kongresu SIEF-a uzele su učeća i tri saradnice Etnografskog instituta SANU: Miroslava Lukić – Krstanović, sa temom "Production and circulation of music Festivals in South Eastern Europe", na panelu Musical Heritages, Marta Stojić sa

temom "The Erased in Slovenia : Toward a More Pragmatic Concept of National/Ethnic Identity", na panelu Intercultural Communication in Europe i Mladena Prelić s temom "Contemporary Reaffirmation of the Distinctive Bunievac Identity in Backa Region (Voivodina, Serbia)" na panelu Ethnicities in South East Europe.

Na skupštini koja je održana u vreme konferencije, pokazalo se da rad u posebnim sekcijama (networks) koje postoje u okviru SIEF-a, sve značajniji oblik delovanje ove organizacije. Od devet postojećih, posebno su aktivne Međunarodna komisija za proučavanje balada, Etnologija religije, Godišnji ritualni ciklus i Istraživanje hrane Rad sekcija takođe se odvija kroz posebne, manje kongrese, koji se održavaju u periodu između ovih velikih (za ovu, kao i druge informacije može se pogledati sajt SIEF-a <http://www.siefhome.org/>), a za razliku od glavnog kongresa, uspevaju i da publikuju prezentirane radove.

Skupština je održala i izbore za nove rukovodioce ove organizacije, pa će se na njenom čelu čelu, umesto prof. Regine Bendiks, nalaziti od sada prof. Ulrich Kockel sa Alsterskog univerziteta. Novina u strukturi rukovođenja SIEF-om je biranje člana izvršnog odbora po regionalnom principu. Predstavnik za Centralnu i Jugoslovensku Evropu je Marjetka Golež Kaučič, etnomuzikolog iz Muzikološkog instituta ZRC SAZU iz Ljubljane.

Prateći programi obuhvatali su projekcije etnoloških filmova, mali sajam stručnih knjiga, kao i upoznavanje sa vrlo živim lokalnim muzičkim tradicijama. Ova konferencija je ipak pomalo protekla u senci prethodnih, s obzirom da je na licu mesta bilo mnogo manje učesnika nego što je najavljeno, što je izazivalo i česte promene programa, a nekad i malo zbrke u organizaciji. Međutim, ambijent Derija

(zvanično Londonderija), grada u zidinama i upoznavanje s njegovom, i u starijoj i u novijoj prošlosti, bogatom istorijom, lokalni muzeji, a posebno Muzej Slobodnog Derija (u kome je smešten i Arhiv pokreta za građanska prava), koji se bavi borbom irskih katolika za političku ravnopravnost u Velikoj Britaniji i događajima koji su kulminirali u poznatoj Krvavoj nedelji (Bloody Sunday) u januaru 1972. godine, bili su istinski doživljaj za učesnike kongresa, koji je utiske s radnog dela učinio potpunijim.

Mladena Prelić

Летња пракса студената етнологије - Селенча 2008.

Одељење за етнологију и антропологију Филозофског факултета у Београду укључило се 5.05.2008. године у пројекат "Векови Бача 2006-2010" потписивањем Споразума о партнерској сарадњи између Покрајинског завода за заштиту споменика културе у Новом Саду и Фонда за очување културно-историјске баштине "векови Бача".

Овим споразумом створени су услови да отпочнемо антрополошка истраживања у оквиру антропологије туризма, антропологије материјалне културе, антропологије одевања, празничне културе и других антрополошких области.

Од 14. јула до 19. јула 2008. године организована је летња пракса студената етнологије и антропологије у селу Селенча које припада општини Бач. Имала сам задовољство да моје студенте упутим у технике теренског рада. Обављена су почетна истраживања традиционалних заната, народне радности и сувенира. Посебна пажња посвећена је такозваној "малој баштини"